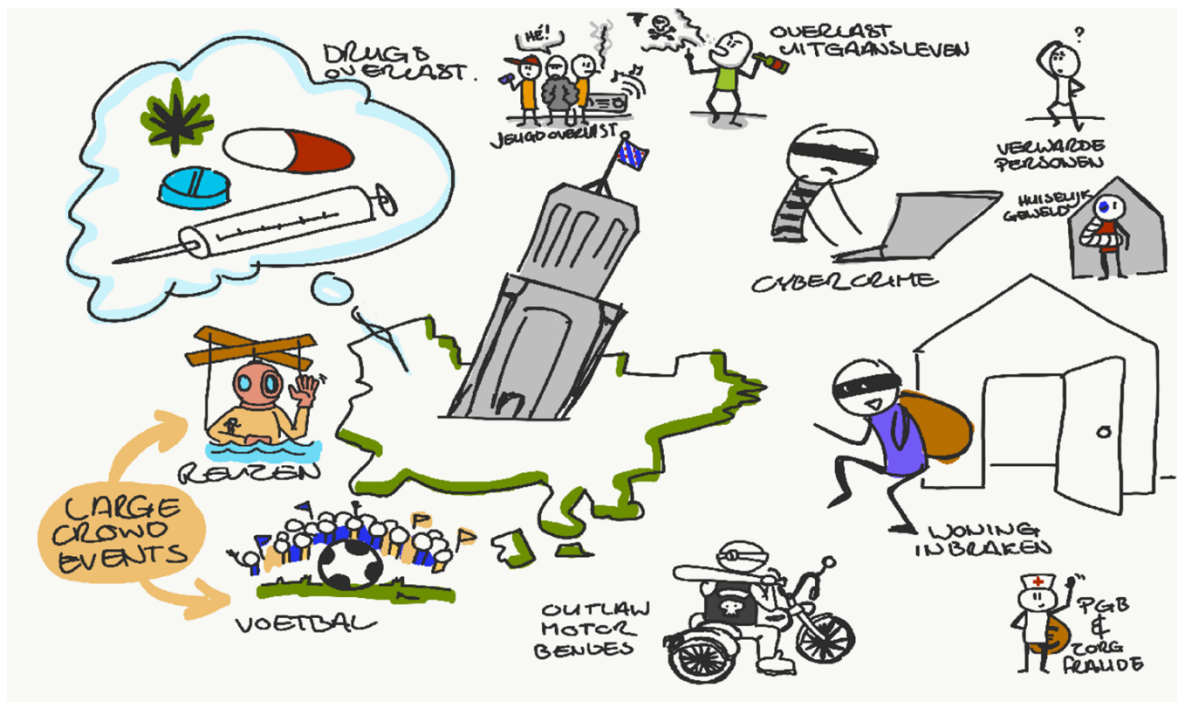

Uitvoeringsprogramma

Veiligheidsagenda Leeuwarden

2021-2023

Leeuwarden, 8 december 2020

1. Inhoud

2. Inleiding	3
3. Ambitie Veiligheidsagenda 2019-2023	4
3.1 ambitie uitvoeringsprogramma 2021-2023.....	4
4. Overlast in alle verschijningsvormen	5
4.1 Personen met onbegrepen/verward gedrag:	5
4.2 Problematiek rondom mensen met een Licht Verstandelijke Beperking	6
4.3 (Woon)overlast.....	6
4.4 Jeugdoverlast.....	8
4.5 Huiselijk geweld en kindermishandeling	9
5. Veilige Binnenstad	11
5.1 Aanpak plegers criminaliteit en (drugs)overlast (PGA).....	12
5.2 Prostitutie en mensenhandel	13
5.3 Opvang dak en thuislozen en bestrijden overlast	14
5.4 Horeca en coffeeshops en voorkomen uitgaansoverlast en -geweld.....	15
5.5 Cameratoezicht	15
6. Aanpak sociale en fysieke verloedering prioritaire wijken	17
6.1 Woninginbraken en helingbestrijding	18
6.2 Overlast bij kamerverhuur.....	19
6.3 Keurmerk Veilig Ondernemen	20
6.4 Radicalisering en extremisme:.....	21
7. Ondernijning	23
7.1 Outlawmotorgangs (OMG)	24
7.2 PGB en Zorgfraude	24
7.3 Cybercrime	25
8. Evenementen en Betaald Voetbal	27
8.1 Evenementen	27
8.2 Betaald voetbal SC Cambuur	27
9. Crisisbeheersing	29
10. Bestuurlijke instrumenten	30
11. Communicatie:	32
12. Financiën	33

2. Inleiding

De Veiligheidsagenda (kadernota en geïntegreerd uitvoeringsprogramma) Leeuwarden 2019-2023 is in het voorjaar van 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. Het college van B&W is bevoegd tot het vaststellen van dit uitvoeringsprogramma.

Omdat deze kadernota een periode van vier jaar beslaat, is afgesproken voor de jaren 2021 en 2022 een herzien uitvoeringsprogramma op te stellen zodat flexibel ingespeeld wordt op actuele situaties en ontwikkelingen. Dit alles uiteraard binnen de vastgestelde kaders en beleid van de vierjarige Veiligheidsagenda.

De uitvoering van het Veiligheidsbeleid is een gezamenlijke opgave en ligt deels bij de gemeente (preventie, regie en bestuurlijke handhaving) en deels bij externe partners (welzijnsinstellingen, woningcorporaties, politie, brandweer, burgers en private partijen).

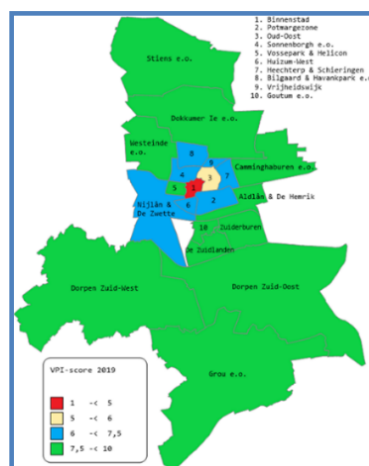
In maart 2020 viel onze wereld even stil. De Covid-19 crisis, gepaard gaande met de lockdown en vanaf mei de stapsgewijze herstart van bedrijven, winkels, scholen en horeca, heeft een grote impact op onze samenleving en op het Veiligheidsdomein. De ambitie, zoals vastgesteld door de gemeenteraad in de Veiligheidsagenda 2019-2023, komt op sommige terreinen door de grote inzet gedurende de Covid-19 crisis in het gedrang.

De impact van de Covid-19 crisis is op gebied van veiligheid onder andere terug te zien in de criminaliteitscijfers, die een gewijzigd patroon laten zien ten opzichte van voorgaande jaren. De tweede golf van deze crisis loopt naar verwachting door tot medio 2021. Dus, ook in 2021 zijn de effecten van deze crisis significant merkbaar. Het uitvoeringsprogramma speelt hierop in met gerichte inzet en activiteiten. Per paragraaf wordt dit nader toegelicht.

Leeswijzer

Na een algemeen hoofdstuk, waarin kort wordt ingegaan op de ambities van de Veiligheidsagenda 2019-2023, wordt per thema dieper ingegaan op de inzet. Bij elk onderwerp worden de ambities en doelstellingen zoals neergelegd in de Veiligheidsagenda benoemd. Daarna wordt steeds teruggeblikt in de 'Cijfers en analyse afgelopen periode'. De cijfers die hier worden gebruikt, gaan over de eerste 8 maand van de genoemde jaren (tenzij anders vermeld), om een goede vergelijking te kunnen maken met voorgaande jaren. Er is gebruik gemaakt van de cijfers uit de 8 maandsrapportage van de politie en bij sommige onderwerpen van cijfers uit Veiligheidsprestatieindex (VPI) en de MOL overlastcijfers.

In 'Wat gaan we doen' wordt per onderwerp de inzet voor de komende jaren geformuleerd.

3. Ambitie Veiligheidsagenda 2019-2023

Leeuwarden is de afgelopen jaren op diverse fronten veiliger geworden. Woninginbraken en meerdere categorieën geweldsdelicten zijn afgenomen. De beleving van dit soort criminaliteit is enorm en valt in de categorie “high impact crimes”. Het zijn delicten die zichtbaar en merkbaar zijn in de samenleving en direct de beleving van (on)veiligheid beïnvloeden. Daarnaast is duidelijk dat ook andere segmenten van criminaliteit zich ontwikkelen. Namelijk tegenover de daling van de “ouderwetse” inbreker is er een opkomst van de digitale crimineel. Daarnaast heeft de aanpak van ondermijning een prominente plaats gekregen in ons beleid.

Er ligt de komende jaren nog steeds een complexe uitdaging voor ons met nieuwe elementen zoals cyber. Aan de ene kant moeten we alert blijven op de traditionele vormen van criminaliteit om ons huidige veiligheidsniveau vast te houden en waar mogelijk te verbeteren. Aan de andere kant ligt er de taak om de nieuwe vormen van criminaliteit te voorkomen of te stoppen. Deze opgave kan de gemeente niet alleen waarmaken. De strafketenpartners (Openbaar Ministerie, Politie en Belastingdienst) zijn hierbij nodig, maar ook de vele instellingen die in onze wijken en dorpen werken. En last but not least zijn daarbij de inwoners en ondernemers van Leeuwarden nodig. Voor hen en met hen is de inzet er op gericht om Leeuwarden een veilige, aantrekkelijke gemeente te maken en te houden.

3.1 ambitie uitvoeringsprogramma 2021-2023

Covid-19 ontwikkelingen en ambities.

Naar verwachting wordt nog een substantieel deel van 2021 gewerkt in een crisisstructuur. Met de verwachte intrede van de Noodwet in 2020 worden de verantwoordelijkheden wel anders belegd. Toezicht en handhaving vanuit gemeente en politie blijft naar verwachting voorlopig noodzakelijk om verspreiding van het virus te tegen te gaan. De exacte en operationele inzet vanuit Stadstoezicht staat vermeld in het Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2021. Het is overigens mooi te benoemen dat met ingang van 1 januari 2021 Leeuwarden de landelijke pilot met de wapenstok voor de Boa's is gegund.

Het Meldpunt Overlast Leeuwarden registreerde over de eerste 9 maanden van 2020 376 meldingen inzake corona.

De komende jaren zal de inzet er op gericht blijven ook de laatste code rood wijk (binnenstad) van kleur te doen van veranderen naar oranje.

In het volgende hoofdstuk worden per thema de ambities op een concreter niveau benoemd. Het is daarbij goed om op te merken dat binnen het werkgebied veiligheid de geleverde inzet niet altijd direct leidt tot de beoogde maatschappelijke effecten. Immers: de dynamiek van de maatschappij wordt beïnvloed door een veelheid van factoren. Voor de gemeente is de uitdaging om proactief en reactief in te spelen op hetgeen zich voordoet binnen het Veiligheidsdomein en op die manier onze ambities te verwezenlijken.

4. Overlast in alle verschijningsvormen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de personen/groepen die veel overlast veroorzaken en voor ons prioriteit hebben in de integrale aanpak. Deze aanpak wordt gerealiseerd samen met het sociaal en fysiek domein, het Zorg- en Veiligheidshuis en met politie, justitie en vele hulp- en zorginstellingen.

4.1 Personen met onbegrepen/verward gedrag:

Ambities en doelstelling

Het ontwikkelen en continueren van een sluitende preventie en repressieve samenwerking in de zorg- en veiligheidsketen waardoor de kans op ontsporing van mensen vermindert.

Alle personen met (multi)problematiek verantwoordelijk voor incidenten op gebied van veiligheid en openbare orde komen in de persoonsgerichte aanpak. De persoonsgerichte aanpak is prioriteit binnen het gebied van veiligheid. In het snijvlak van de zorg- en de veiligheidscomponenten weten de werkers in beide domeinen elkaar naadloos te vinden

Het zorgen voor een goed werkende aansluiting tussen het acute zorgnetwerk en de niet acute zorg en ondersteuning die van het sociaal domein wordt aangeboden. Het gaat dan naast een inhoudelijke en organisatorische koppeling om een deugdelijk financiële koppeling. Op het vlak van mandaat is de ambitie dat er één partij is die mandaat heeft om een bepaalde richting “op te leggen” als partijen er niet uitkomen.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020)

Melding overlast personen met verward/ overspannen gedrag (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
956	963	953

De cijfers van overlast door personen met verward gedrag laten een stabiel beeld zien. De grootste hotspot van overlast door personen met verward/overspannen gedrag was te zien in de Binnenstad met een uitwaai naar de Vlietzone. Het gaat in de meeste gevallen om personen die al bekend zijn bij de hulpverlening. Daarnaast heeft in deze periode een 4-tal personen gezorgd voor veel meldingen in een korte tijd, waarbij het lastig bleek om direct de juiste hulpverlening vol in te zetten. In de maand juni en juli van 2020 waren er opnieuw twee andere personen die voor een stijging hebben gezorgd. Een van hen zorgde al voor zo’n 23 meldingen in een maand. Ook hier bleek dat het opnemen van personen door de GGZ pas plaatsvindt op het moment van acute crisis, waardoor het aantal meldingen wel bleef doorlopen. Het is niet duidelijk of deze ontwikkeling gerelateerd is aan corona.

Er is binnen deze categorie een toename geconstateerd van personen die vanwege middelengebruik verward gedrag vertonen. Politie geeft aan een groot aantal assistentieverzoeken te krijgen vanuit de hulpverlening om voor ondersteuning ter plaatse te komen. Het gaat dan om zaken zoals: cliënt is lang niet gezien en hulpverlening maakt zich zorgen, cliënt is agressief en moet beoordeeld worden, en cliënten die voor overlast zorgen in de omgeving.

Wat gaan we doen

In de komende jaren wordt de samenwerking op verschillende gebieden nog verder versterkt en uitgebreid met het o.a. het sociaal domein, de politie, het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân¹ en diverse andere instellingen. Denk daarbij aan de verdere implementatie van de Wet verplichte geestelijke

¹ In januari 2021 krijgt het Veiligheidshuis Fryslan de nieuwe naam Zorg en Veiligheidshuis Fryslan.

gezondheidszorg en de Wet zorg en dwang. Daarnaast wordt in samenwerking met het sociaal domein, de politie en de reclassering gestart met een persoonsgerichte aanpak (PGA). Het streven met de PGA is om vaker, eerder en sneller te voorkomen dat een aantal inwoners (nog) verder afglijdt. Per persoon wordt steeds de afweging gemaakt welke preventieve maatregelen, hulpverlening of straf- of bestuursrecht nodig zijn.

Punt van aandacht is en blijft de informatie-uitwisseling tussen de instanties. Binnen de WvGGZ mag bijvoorbeeld geen informatie uitgewisseld worden over een inwoner van een andere gemeente. In bepaalde casuïstiek is het echter noodzakelijk om dergelijke informatie uit te wisselen om maatschappelijke onrust te voorkomen. We blijven er naar streven om binnen de wettelijk gestelde kaders toch de informatie te kunnen uitwisselen om de openbare orde en veiligheid te waarborgen.

4.2 Problematiek rondom mensen met een Licht Verstandelijke Beperking

Ambities en doelstelling

De gemeente Leeuwarden gaat een effectieve aanpak ontwikkelen voor mensen met Licht Verstandelijke Beperking (LVB) problematiek met als doel om hen een betere (start)kans te geven in de maatschappij en voor een deel van deze categorie geldt dat we hen willen behoeden overlast te veroorzaken en in de criminaliteit te geraken.

Doel is het ontwikkelen van een effectieve aanpak die richt zich op vroegsignalering, de benadering en een passend zorgaanbod voor personen met LVB problematiek.

Analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020)

De afgelopen tijd valt het aantal personen met gedragsproblematiek, waarschijnlijk gerelateerd aan LVB, op. Dit wordt geconstateerd door politie en in het VHF bij de maatwerkoverleggen. Hulpverlening voor deze personen verloopt moeizaam, vanwege hun gedrag. Het zijn personen met een laag verstandelijk vermogen die soms net niet verstandelijk beperkt zijn. De meeste van hen hebben geen begrenzing gekend/ geleerd in hun jeugd. En vaak zijn dit personen die zorg mijden waardoor deze personen gemakkelijker tussen wal en schip kunnen raken. Binnen het Zorg- en Veiligheidshuis en het sociaal domein werpt dit soms de vraag op tot hoe ver we moeten gaan met bijvoorbeeld bemoeizorg.

Wat gaan we doen

Ingezet wordt op herkenning en signaleren van personen met LVB door het aanbieden van trainingen voor eerstelijns medewerkers van de gemeente Leeuwarden. Geïnvesteed wordt in kennis en expertise op de thema's schuldhulpverlening, werk en dagbesteding, Wet Zorg en Dwang en Wet Langdurige Zorg, hetgeen moet bijdragen aan een betere toeleiding met als doel dat personen met LVB uit de (financiële) problemen blijven.

4.3 (Woon)overlast

Ambities en doelstelling

Het doel van de aanpak van woonoverlast is deze vorm van overlast zoveel mogelijk te voorkomen en zo snel en doeltreffend mogelijk te beëindigen. De inzet is als volgt:

- Er wordt naar gestreefd om elke overlastsituatie binnen drie maanden te beëindigen. Dit is afhankelijk van de specifieke (of complexiteit) van de situatie.
- Het vergroten van de bekendheid van Meldpunt Overlast Leeuwarden.
- Een sterkere regierol voor het Meldpunt Overlast Leeuwarden bij de aanpak van (woon)overlast.
- Het verder versterken van de samenwerking tussen het veiligheidsdomein, fysiek domein en het sociaal domein.

- Realiseren dat geconstateerde overtredingen opgevolgd worden door een reactie die qua intensiteit zo goed mogelijk aansluit bij de aard en de ernst van de overtreding (proportionaliteit en subsidiariteit).
- Bewerkstelligen dat er door een bestuursmaatregel een einde komt aan de overlastsituatie ter bescherming van de omgeving.
- Openbare orde, het woon- een leefklimaat en de volksgezondheid: herhaling van de overtreding wordt voorkomen.
- Kenbaar maken aan de inwoner welke maatregel hij/zij van de overheid kan verwachten na een overtreding.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020)

Burengerucht (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
415	373	503

Burengerucht, waaronder ook burenruzie en 'huiselijke twist zonder gevolgen' (ruzie binnen het huishouden), is gestegen. Over het totaal is de grootste hotspot te zien in de wijk Oldegaleeën en Bilgaard. In deze wijken gaat het om een aantal adressen waar meerdere incidenten werden geregistreerd. Verder is een verspreid beeld door de gehele gemeente te zien. De stijging van burengerucht, waaronder burenruzie, was te verwachten. Mensen zijn door de coronamaatregelen meer thuis en zitten daardoor meer op elkaars lip, waardoor irritaties sneller toenemen.

Geluidsoverlast (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
1229	1280	1556

Het aantal geluidsoverlastmeldingen laat na een daling in de eerste 4 maanden in de laatste 4 maanden van 2020 een stijging zien t.o.v. de voorgaande jaren. In mei werden de meeste incidenten geregistreerd. In deze maand is een piek te zien in meerdere wijken. De grootste hotspot is te zien in de Binnenstad, gevolgd door het Valeriuskwartier. Verder is in Grou een hotspot te zien. De stijging kan mogelijk verklaard worden door het mooie weer in samenhang met feit dat veel mensen vanwege corona thuis waren.

Wat we gaan doen?

De uitvoering van de Wet aanpak woonoverlast wordt voortgezet. De samenwerking met diverse partijen zoals het sociaal domein, het fysiek domein en externe partijen in de aanpak van woonoverlast wordt versterkt. De maatregelen van aanpak van woonoverlast vergt steeds meer een gezamenlijke focus en maatwerkoplossingen. Waar nodig worden mensen tegen zichzelf beschermd of wordt de overlast beperkt voor de omgeving. Het Meldpunt Overlast Leeuwarden (MOL) is betrokken bij maatwerkoverleggen op wijkniveau. Daarnaast wordt in de komende jaren een publiciteitscampagne uitgevoerd om het MOL meer bekendheid te geven bij de inwoners en bij professionals. Tijdens de Covid-19 crisis werden overigens al vele meldingen vanuit de burgers doorgegeven al aan het MOL.

Er wordt rekening gehouden met het feit dat de coronamaatregelen ook in de komende periode nog invloed zullen hebben op de (ervaren) woonoverlast.

4.4 Jeugdoverlast

Ambities en doelstelling

Een dusdanige inzet op de jeugd en veiligheid, inclusief *overall* regievoering, dat zowel de subjectieve als objectieve overlast, criminaliteit en andere problematiek afneemt.

Jeugdoverlast is van alle tijden en daarom moet er blijvende aandacht voor zijn. Het in 2018 ingevoerde zogenaamde 7 stappen model biedt een kader voor een integrale en effectieve aanpak van jeugdgroepen. Deze aanpak is de opvolger van de eerder landelijk uitgerolde Bekemethode. Deze methode is doorontwikkeld om meer programmatisch en systematisch om te gaan met overlast gevende en problematische jeugdgroepen, in samenwerking met alle in de Taskforce Jeugd betrokken ketenpartners.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020):

Melding overlast jeugd (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
566	485	1129

In deze periode maart-oktober 2020 valt op dat het aantal meldingen jeugdoverlast meer dan verdubbeld is. Ook bij het Meldpunt Overlast zijn in de eerste 9 maanden van 2020 ongeveer drie keer zo veel meldingen 'jongeren op straat' binnengekomen dan in heel 2019. Dit is toe te schrijven aan de Covid-19 crisis.

Het aantal (problematische) groepen jongeren nam in de afgelopen jaren af, maar ten tijde van Corona zijn steeds meer jongeren de straat op gegaan. De behoefte om elkaar te ontmoeten was groot met de nodige overlastmeldingen als gevolg. Indien er sprake is van overlastgevende groepen betreft het relatief jonge kinderen (13/14 jaar) met excessief zorgelijk grensoverschrijdend gedrag. Gerefereerd wordt het gedrag van de jeugdigen tijdens de Lunatokermis waarbij Stadstoezicht werd belaagd en incidenten rondom het Cambuurstadion tijdens wedstrijddagen waarbij een groep van ca. 100 jongeren politie belaagde en bekogelde met stenen. De pakkans bij dit soort incidenten is laag vanwege de vermommingen met sjaals en hoodies. Hypes als drillraps en het dragen van messen onder jongeren zijn volgens het jongerenwerk ook in Leeuwarden aan de orde. Gelukkig heeft dit hier nog niet tot wapenincidenten geleid. Wel kwam het in oktober 2020 tot een treffen van twee jeugdgroepen uit de Vrijheidswijk en Heechterp rondom een school voor VO.

In eerste 8 maanden van 2020 kwamen er meerdere meldingen bij het MOL, politie en Stadstoezicht binnen over 3 of meer hangjongeren op straat. Hotspots zijn te zien in de Binnenstad, de Vrijheidswijk, de Tjerk Hiddesbuurt en in Stiens. In de Vrijheidswijk en Stiens gaat het om een stijging over meerdere maanden. In een aantal gebieden heeft dit geleid tot maatregelen, zoals sluiting van het Skatepark Van Loonstraat voor een bepaalde periode, van voetbalkooien (een weekend), de sluiting van de Prinsentuin in de nachtelijke uren voor langere tijd en de Junokade in de avonduren. In de Tjerk Hiddesbuurt was er overlast rondom een leefgroep. Na gesprekken met betrokkenen is daar het aantal meldingen weer gedaald. In de Vrijheidswijk gaat het vooral om jongere jeugd en is het nodig om een bredere aanpak te realiseren.

Er is inzet gepleegd op een problematische jeugdgroep in en rondom het Abbingapark. De groep is in kaart gebracht en de ouders zijn aangeschreven over het overlastgevend gedrag en de betrokkenheid van hun kind. Vanwege de intensieve inzet op jeugd en ouders is de overlast op die locatie daarna snel afgenomen.

Het jongerenwerk is de afgelopen maanden veel op straat geweest en heeft de jongeren bezocht op de hotspots om met hen in gesprek te gaan over de crisis, overlast en hen waar nodig de helpende hand te bieden.

Naast de hiervoor beschreven overlastvormen hebben we ook te maken met het fluïde netwerk van jongeren en jongvolwassenen, waarbij uitbuiting en criminaliteit centraal staan. Samen met het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân (VHF) wordt een effectieve aanpak ontwikkeld en toegepast op deze categorie jongeren.

Wat gaan we doen

Het streven is om vroegtijdig, snel en adequaat in te spelen op de overlast, zowel groepsgericht als persoonsgericht om verder afglijden van jongeren te voorkomen. Fenomenen als cybercrime en jeugd en ondermijning zijn thema's waar nog veel winst valt te behalen. Los van wat genoemd is, blijft het belangrijkste doel het realiseren van een positieve gedragsverandering.

Er moet rekening mee worden gehouden dat de coronamaatregelen ook in (een deel van) 2021 van kracht zullen zijn. Deze maatregelen zijn van invloed op de cijfers jeugdoverlast. Het beteugelen van de overlast vergt opnieuw een grote inzet van alle betrokken partners.

De werkwijze en samenwerking binnen de Taskforce Jeugd is goed vanwege de korte lijnen tussen de partijen en snel opeenvolgende inzet, dit wordt dan ook gecontinueerd. Bovendien gaat de Taskforce zich de komende periode ook meer richten op informatie gestuurd werken. In de zomermaanden is er extra inzet gepleegd vanuit de politie en Stadstoezicht en jongerenwerk op de jeugd en dat heeft het gewenste effect gehad. Deze werkwijze wordt gecontinueerd.

De samenwerking met het sociaal domein wordt verder geïntensiveerd: onderzocht wordt welke interventies er op gebied van preventie mogelijk zijn en waar we elkaar kunnen versterken en aanvullen. De aanpak wordt vervolgens in een integraal plan Jeugd en Veiligheid vervat, om te voorkomen dat jongeren in de problemen en/of criminaliteit te terecht komen.

In 2019 is geïnvesteerd in het plaatsen van borden bij de voetbalkooien en op zogenaamde bankschildjes. De straatcoaches maken vlak voor 22:00 uur een ronde om jongeren te verzoeken weg te gaan. Deze interventie werkt goed en wordt gecontinueerd.

Zwemplekken: er komen 's zomers overlastmeldingen over (ongewenste) zwemplaatsen. Vanuit handhaving alleen is dit niet tegen te gaan. In samenwerking met Wijkmanagement krijgt dit een bredere aanpak.

Om te komen tot een aanpak op het gebied van jongeren, cyber en ondermijning zijn via het RIEC landelijke middelen beschikbaar voor gesteld. Voor de aanpak wordt verwezen wordt naar de paragrafen Ondermijning en Cybercriminaliteit.

4.5 Huiselijk geweld en kindermishandeling

In Fryslân is het actieplan 2019–2022 'Een duurzame aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties' vastgesteld. Met dit actieplan wordt een impuls gegeven aan de Friese aanpak van deze problematiek. De Friese gemeenten en ketenpartners dragen de gezamenlijke verantwoordelijkheid om de doelstellingen uit dit actieplan te realiseren.

Hiermee wordt in Fryslân verder gewerkt aan een stevige gemeenschappelijke basis voor een duurzame aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Dit actieplan vloeit voort uit de regiovisie 'Huiselijk geweld en kindermishandeling Fryslân', het actieplan 'Huiselijk geweld en kindermishandeling in Fryslân 2016–2017' en het landelijke actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis'.

Eén van de uitgangspunten is dat er multidisciplinair wordt samengewerkt waarbij eerst de veiligheid wordt georganiseerd rondom ouder en kind. Daarna is er aandacht voor langdurige veiligheid en het verwerken van trauma. Het doel is een duurzame oplossing te realiseren op gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

4.5.1 Huisverboden

Ambities en doelstelling

In situaties van dreigend huiselijk geweld kan de burgemeester een tijdelijk huisverbod met een drang- en dwangfunctie opleggen aan de pleger. In de praktijk is dit gemandateerd aan de Hulp officier van Justitie (Hovj). Een huisverbod kan een bijdrage leveren aan het optimaliseren van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en deze incidenten terugdringen en de (verdere) schade ervan beperken. Er wordt ingezet op het doorbreken van de cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie. Dat gebeurt met door de inzet van hulpverlening op maat. Fier heeft daarbij de regiefunctie, de hulpverlening komt vanuit meerdere partijen.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020)

Over een langere periode gezien is het aantal huisverboden dalende. Dit ook een landelijke trend. De oorzaak van de daling is niet bekend. De afgelopen drie jaar fluctueren de cijfers in Leeuwarden. In 2018 zijn 7 huisverboden opgelegd en in 2019 waren dat 16 huisverboden. In 2020 zijn er tot medio oktober 8 huisverboden opgelegd.

Het huisverbod is een waardevol middel waarmee echt een verschil gemaakt kan worden in gezinnen waarin huiselijk geweld plaatsvindt.

Incidenten huiselijk geweld		
2018	2019	2020 (eerste 8 maand)
739	702	355

Wat gaan we doen

Samen met het sociaal domein wordt geïnvesteerd op het versterken van de onderlinge samenwerking. Doel daarvan is om het netwerk te versterken waardoor het huisverbod ook als preventief middel vaker ingezet kan worden. Op dit moment gebeurt dit nog (te) weinig. Onderzocht wordt wat hiervoor de verklaring is en hoe het huisverbod nog beter kan worden ingezet als optimum remedium, naast en/of in combinatie met hulp en strafrecht.

5. Veilige Binnenstad

In deze paragraaf wordt eerst het algemeen beeld van de Binnenstad geschetst en vervolgens wordt ingegaan op de situatie van specifieke kenmerkende fenomenen in de binnenstad.

Ambitie en doelstelling:

De Binnenstad is veilig en leefbaar. Met een persoonsgerichte én een gebiedsgerichte aanpak wordt de criminaliteit en overlast in het centrumgebied gereduceerd.

De veiligheid in de Binnenstad verbetert eind 2022. Deze verbetering wordt behaald door de vermindering van de drank- en drugsoverlast en –handel en door afname van de geweldincidenten met 5-10 % ten opzichte van de meting in 2019.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019 en 2020)

In deze periode is er in de Binnenstad een toename van overlast veroorzaakt door bekende overlastplegers. Het betreft vooral dak- en thuislozen en bewoners van diverse opvanglocaties. De hotspots zijn te zien in de omgeving van het station en de opvanglocaties. Het gaat om de nachtopvang aan het Oostergoplein, de opvang aan het Bonifatiusplein en de opvanglocaties aan de Nieuwe Weg. In deze periode is de omgeving van het Bonifatiusplein een opvallende ‘hotspot’. Deze laatste locatie is als casus onder de regie van de gemeente opgepakt. Aan meerdere bekende overlastplegers is mede o.b.v. de waarnemingen van de partners van handhaving een gebiedsverbod opgelegd: 15 gebiedsverboden op grond van Wet MBVEO, waarvan 5 opgelegd aan voetbalhooligans; 7 opgelegd aan personen verblijvend in zorginstelling/detentie en 3 overig. Van de door de politie/handhaving uitgereikte 55 gebiedsontzeggingen voor 24 uur, zijn er uiteindelijk 3 gebiedsontzeggingen voor enkele weken opgelegd.

Openlijk Geweld (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
22	13	7
Mishandeling (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
286	225	175
Straatroof (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
8	9	13
Bedreiging (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
165	158	152

(politie cijfers geweld in Leeuwarden)

Geweldsdelicten: over het algemeen laat het totaal aantal geweldsdelicten, m.u.v. straatroof en overval, een daling zien. Het aantal mishandelingen is in aantallen het meest gedaald, gevolgd door openlijk geweld en (poging) moord/ doodslag.

Wapens en preventief fouilleren: veel wapenincidenten zijn gerelateerd aan verslaafde personen en personen met verward gedrag. In totaal gaat het om 18 incidenten in 2020. Een stijging t.o.v. dezelfde periode in 2019 toen er 7 incidenten werden geregistreerd. In de horeca vonden er in de eerste 4 maanden 3 wapenincidenten plaats en in de laatste maanden kwamen daar 4 incidenten bij. Dit lage aantal is gerelateerd aan de sluiting en de beperkte openstelling van de horeca door de uitbraak van het coronavirus.

Het aantal aangetroffen messen in het Veiligheidsrisicogebied (VRG) Binnenstad is iets gedaald van

26 in 2019 naar 23 in deze periode. Verreweg de meeste incidenten/aangetroffen wapens zijn gerelateerd aan personen tussen de 31 en 40 jaar oud. Dit betreft vooral de categorie overlastgevende dak en thuislozen. De eerste geplande actie preventief fouilleren voor 2020 stond gepland voor juni. Echter door de uitbraak van het coronavirus is deze actie niet door gegaan.

Horeca: Vanaf half maart zijn politie en stadstoezicht en het middel cameratoezicht niet ingezet in de uitgaansnachten, omdat de horeca gesloten was. Vanaf juni is de horecabezetting weer gedeeltelijk ingepland, omdat de horeca onder voorwaarden vanaf 1 juni weer de deuren mocht openen. Gebleken is dat lang niet alle coronamaatregelen door ondernemers kunnen worden gehandhaafd. Dit heeft in een aantal gevallen geleid tot verplichte sluiting van horecagelegenheden en het veelvuldig geven van schriftelijke waarschuwingen.

De afgelopen periode is het aantal (grote) demonstraties fors toegenomen: 30 demonstraties. Met name grote en risicovolle demonstraties (Boerenprotesten, KOZP Leeuwarden en Grou, Black Lives Matter en Viruswaanzin) legden een groot beslag op de ambtelijke capaciteit (juridisch, openbare orde en toezicht en handhaving). Voor de 5 grootste demonstraties ging het in totaal ca 1.250 uur; dit is ca. 1 fte, weliswaar verdeeld over meerdere betrokken sectoren en afdelingen. Dit is overigens een nieuw fenomeen dat een grote belasting vormt voor het ambtelijk apparaat. Dit beïnvloedt ook de inzet op andere terreinen. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor beveiliging, hekken, camera's en inhuur commandowagen om de uitoefening van dit grondrecht veilig te laten verlopen

Wat gaan we doen

Een belangrijk middel in de binnenstad is de toepassing van het Toezichtsmodel Binnenstad Leeuwarden. Dit betreft een samenwerkingsverband, middels een convenant, waarin Handhaving, Politie, Trigion en de vervoerders samenwerken in de binnenstad en enkele aangrenzende gebieden. Deze inzet blijft de komende jaren gewaarborgd.

Er is veel dynamiek op maatschappelijke onderwerpen zoals racisme, inperken van vrijheden en specifieke dossiers zoals fijnstof. Verwacht wordt dat de gemeente in 2021 wederom te maken krijgt met meer demonstraties die veel (schaarse) capaciteit vragen.

5.1 Aanpak plegers criminaliteit en (drugs)overlast (PGA)

Sinds 2018 wordt gewerkt met PGA voor plegers van criminaliteit. Het brede spectrum van criminaliteit wordt hier besproken.

Ambitie en doelstelling

De komende jaren wordt geïnvesteerd in het efficiënter organiseren (korte lijnen) van de backoffice/intern² binnen de Persoonsgerichte aanpak. Het verlagen van de (drugs)overlast en criminaliteit met 10%³ door voornamelijk repressief optreden en daarnaast het verhogen van toekomstperspectief binnen de bestaande preventietrajecten en/of zorgkaders.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020)

Drugs/ drankoverlast (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
521	409	498

² De onderdelen van de PGA (bijvoorbeeld zorg, hulpverlening, uitkering, huisvesting, reclassering en straf- en bestuursrecht) moeten naadloos op elkaar aansluiten tbv de effectiviteit.

³ Dit betreft het verlagen alle incidenten drugsoverlast. Dit wordt door politie niet geregistreerd op etniciteit.

Drugs/drankoverlast; hieronder vallen overlast i.v.m. alcohol/drugs en openbare dronkenschap. De hotspot is vooral te zien in de gehele binnenstad en evenals voorgaande jaren met een uitwaai naar het Hoeksterend en het Vliet.

Drugshandel (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
99	86	53

Drugshandel laat opnieuw een daling zien. De daling is te zien op alle categorieën; bezit harddrugs, bezit softdrugs, handel harddrugs en handel e.d. softdrugs. Qua aantal incidenten valt op dat vervaardigen van softdrugs is gehalveerd.

De aanpak van politie was in de eerste 4 maanden vooral gericht op een aantal grotere drugszaken, welke zijn geprioriteerd en gerelateerd zijn aan de aanpak van ondermijning. Drugs is een van de thema's die veelal verbonden is met ondermijning.

Wat gaan we doen

De persoonsgerichte aanpak wordt doorontwikkeld en verder gepositioneerd voor een slagvaardige sluitende aanpak samen met de politie en Reclassering. Op alle leefgebieden wordt gekeken naar de mogelijkheden voor interventies om de problematiek van en met de betreffende persoon te doen stoppen.

De samenwerking lokaal en regionaal en/of landelijk wordt versterkt, en er wordt gekeken naar succesvolle interventiestrategieën om lokaal toe te passen en waar mogelijk een samenwerking aan te gaan.

5.2 Prostitutie en mensenhandel

Ambities en doelstelling

In 2020 is artikel 3:8 van de APV aangepast. Voor de sekswerkers die als zelfstandige werkzaam zijn (de ZZP-er) betekent de APV-wijziging het volgende. Zij dienen in het handelsregister van de Kamer van Koophandel alsook in het Nederlands bevolkingsregister (**B**asis **R**egistratie **P**ersonen of **R**egistratie **N**iet **I**ngezetene) ingeschreven te staan. Voor de exploitanten heeft de APV-wijziging invloed op de uitvoering van de bedrijfsvoering. Van iedere sekswerker die op dat moment een kamer in de seksinrichting huurt, dient een geldige kopie van de uittreksels van de inschrijving van de Kamer van Koophandel alsook het bevolkingsregister in de bedrijfsadministratie aanwezig te zijn. De gemeente heeft nadat de APV-wijziging is aangenomen samen met de Kamer van Koophandel speciale afspraakdagen voor de inschrijvingen voor de sekswerkers georganiseerd. Van deze gelegenheid is door de sekswerkers veel gebruik gemaakt. Begin oktober 2020 zijn om en nabij de tachtig sekswerkers in het handelsregister en in het bevolkingssysteem BRP of RNI geregistreerd.

Cijfers en analyse afgelopen periode:

Mensenhandel (over 2020 alleen de eerste 8 maand)		
2018	2019	2020 (eerste 8 maand)
33	75	18

In de periode maart tot en met juni 2020 zijn de seksinrichtingen vanwege de opgelegde Covid-19 maatregelen tijdelijk gesloten geweest. De politie heeft in die periode digitaal gehandhaafd. Zij hebben de sekswerkers die via internet adverteerden via een mail of SMS benaderd. Hierin werd

aangegeven dat de adverteerder voor het aanbieden van seksuele dienstverlening in overtreding was. Indien de aanbieder contact zocht met een hulpvraag, dan werd dit bij de maatschappelijk betrokken instanties belegd. Het digitale handhaven is door de gemeente en politie qua aanpak als succesvol ervaren. Het digitale aanbod nam in die periode zichtbaar af. De gemeente is van plan om het digitaal handhaven op de illegale aanbod bij de niet vergunde sector (woningen, hotels en dergelijke) als onderdeel van het handhavingstraject te implementeren.

In 2020 heeft de gemeente voor de beoordeling van de integriteit van een ondernemer een Bibob advies opgevraagd. In het advies kwam naar voren dat er ernstig gevaar bestaat dat de vergunningen 'mede zullen worden gebruikt om uit gepleegde strafbare feiten verkregen voordelen te benutten en om strafbare feiten te plegen'. De burgemeester heeft naar aanleiding van het ontvangen advies besloten om de vergunningen van deze seksinrichtingen in te trekken.

Halverwege oktober 2020 exploiteren drie vergunde bedrijven een seksinrichting in het Weazegebied. Zij vertegenwoordigen een aanbod van in totaal 48 werkkamers. In ons beleid is vastgelegd dat er maximaal 132 ramen mogen zijn binnen de seksinrichtingen in het aangewezen gebied.

Wat gaan we doen

Wet regulering Sekswerk

De publieke consultatie op de Wet regulering sekswerk (Wrs) is gesloten. Alle suggesties en opmerkingen zijn door het ministerie van Justitie en Veiligheid verwerkt. Inmiddels is er een adviesaanvraag aanhangig bij de Raad van State. Er is nog een lange weg te gaan alvorens het wetsvoorstel van de Wrs, in welke vorm dan ook, wet wordt. Tot die tijd is artikel 151a van de Gemeentewet, aangevuld met lokale regelgeving in de APV, onverminderd van kracht.

De gemeente blijft derhalve voorlopig sturen op een veilige en schone werkomgeving voor de sekswerkers. In 2021 zal het Prostitutiebeleid daartoe geactualiseerd worden.

Tot slot wordt het plan van aanpak mensenhandel geactualiseerd. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met een aantal Friese gemeente, Fier, het Sociaal Domein, VHF, OM en SDF. De huidige aanpak is voornamelijk vanuit de invalshoek veiligheid belicht.

5.3 Opvang dak en thuislozen en bestrijden overlast

Ambities en doelstelling

De realiteit leert ons dat er altijd dak- en thuislozen zullen zijn in Leeuwarden. In tegenstelling tot eerdere tijden wordt nu actief gewerkt aan het motiveren en activeren van de doelgroep vanuit het Social Domein. Dit moet zich vertalen in een afname van het overlastgevend gedrag in de openbare ruimte. Maatwerk per persoon is hierbij een belangrijk instrument.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020):

Overlast zwervers (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
66	181	170

Overlast dak- en thuislozen: in alle maanden is een stijging te zien van de overlast t.o.v. de eerste vier maanden in 2019, daarna een stabilisatie. Over de totale periode zijn de hotspots te zien in het centrum. De meeste incidenten zijn in april geregistreerd. In deze periode werden in totaal zo'n 37 personen als betrokkene geregistreerd, waarvan 9 personen tussen de 2 en 7 keer in beeld kwamen.

Een bekende “draaideurbedelaar” heeft in deze periode 47 incidenten op zijn naam staan, waarvan een vijfde deel overlast betreft die is gepleegd bij het winkelgebied “De Centrale”. Nadat deze man een gebiedsverbod voor het centrum had gekregen verplaatste hij zijn activiteiten naar het genoemde winkelgebied. In de laatste 4 maanden laat het aantal incidenten in alle maanden weer een daling zien. Toch zijn de aantallen in vergelijking met 2018 nog (te) hoog.

Wat gaan we doen

Meerdere malen per jaar is er een omgevingsoverleg met een aantal organisaties voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Afhankelijk van het type overlast die door dak- en thuislozen worden veroorzaakt wordt een plan van aanpak ontwikkeld. Dit kan betrekking hebben op het tegengaan of beheersbaar maken van de overlast tot extra begeleiding van de dak- en thuislozen.

In het najaar van 2020 heeft het ministerie van VWS de aanvraag van Sociaal Domein Fryslân (SDF) voor het plan Brede Aanpak Dakloosheid in Fryslân volledig gehonoreerd. Dat betekent dat er €3.395.000 beschikbaar is voor de uitvoering van het plan. SDF kan, samen met alle Friese gemeenten en de maatschappelijke partners, hiermee extra inzetten op het voorkomen van dakloosheid en het ondersteunen van daklozen bij re-integratie in de maatschappij. Deze voorzieningen voor opvang en begeleiding van dak- en thuislozen staan vooral in Leeuwarden, maar ook in Burgum en Sneek.

5.4 Horeca en coffeeshops en voorkomen uitgaansoverlast en -geweld

Ambities en doelstelling

De gemeente Leeuwarden werkt nauw samen met de Koninklijke Horeca Nederland (KHN) afdeling Leeuwarden, horecaondernemers en de politie om het uitgaansgebied veilig te houden. Zo werkt men met horecaontzeggingen om mensen die in de horeca strafbare feiten begaan, overlast veroorzaken of geweld plegen voor een bepaalde termijn te verbieden de horeca binnen te komen. Dit kunnen lokaalverboden (dus voor één horecabedrijf) of een collectief verbod zijn.

Verder is door de politie meermaals in 2018 en 2019 een “preventief fouilleren actie” gehouden in de binnenstad. De politie ontleent de bevoegdheid hiervoor aan de aanwijzing van de gehele Leeuwarder binnenstad als zijnde “Veiligheidsrisicogebied” onder de vlag van de APV. In 2020 heeft politie geen preventief fouilleeracties kunnen houden wegens de covid-19 crisis.

Ten slotte worden de coffeeshops structureel meermaals per jaar gecontroleerd, terwijl via de Wet Bibob ook nieuwe exploitanten worden doorgelicht en we via dit systeem de reeds bestaande exploitanten blijven monitoren. De verkoop van softdrugs blijft een preciaire aangelegenheid, waarbij het van het grootste belang is dat de verkooppunten zich aan alle wet- en regelgeving houden en de exploitanten betrouwbaar, integer en van goed levensgedrag zijn.

Wat we gaan doen

Veilig uitgaan blijft één van onze speerpunten. Dit betekent dat alle zaken die goed zijn ingeregeld qua toezicht en handhaving worden voortgezet in goede samenwerking met partners én (waar mogelijk) de horeca.

5.5 Cameratoezicht

Cameratoezicht is nog steeds een belangrijk instrument in de veiligheidsketen, vooral bij het vroegtijdig inspelen op dreigende situaties, om escalaties te voorkomen. De inzet van cameratoezicht heeft zich in de horecanachten, tijdens evenementen of bijzondere aangelegenheden bewezen, maar is gezien de incidenten nog steeds noodzakelijk. In de afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in de kwaliteit en toepassingsmogelijkheden van het cameratoezicht. De camera's zijn vervangen en voor een betere dekking van het gebied zijn er camera's bijgeplaatst. De overige apparatuur is geüpgraded waardoor het systeem nog beter toepasbaar is voor de gebruikers. Ook is er een kwaliteitsslag

gemaakt door opleidingen voor de toezichthouders. Op de vrijdag- en zaterdagavond kijkt de politie mee met de camera's om zo nog sneller en makkelijker te zorgen voor de aansturing op straat. Dit alles met het doel de binnenstad veilig te maken en houden.

Ambities en doelstelling

Het doel van cameratoezicht blijft onveranderd. Een bijdrage leveren in de aanpak van uitgaansgeweld en het verhogen van het veiligheidsgevoel van zowel de bezoekers als de medewerkers tijdens het uitgaan in Leeuwarden. Het monitoren en veilig laten verlopen van grootschalige evenementen in de Binnenstad. Vroegtijdig inspelen op situaties om escalaties te voorkomen.

Wat gaan we doen

Blijven investeren in de kwaliteit van het camerasysteem, de samenwerking en de medewerkers. In 2021 zal onderzoek gedaan moeten worden naar eventuele vervanging van het volledige systeem en bijkomende inkoopprocedure.

6.Aanpak sociale en fysieke verloedering prioritaire wijken

In dit hoofdstuk wordt de aanpak beschreven van wijken of gebieden waar sprake is van een specifieke problematiek. Dit kan een onveilige leefomgeving zijn, maar ook bedrijventerreinen komen aan de orde en de hotspotwijken op gebied van woninginbraken.

Ambitie en doelstellingen:

Door vroegtijdig signaleren en aanpakken van verloedering kunnen bewoners in een leefbare en veilige wijk wonen en verblijven.

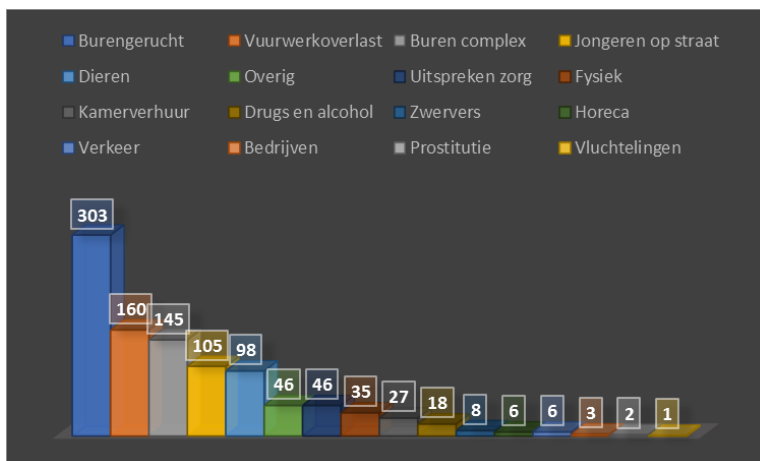
In de veiligheidsprestatie index (VPI) Leeuwarden 2020 is er maximaal 1 wijk weergegeven als code rood wijk en de gemeente Leeuwarden gemiddeld met 7,5 of hoger wordt beoordeeld over alle wijken in de gemeente.

Cijfers en analyse afgelopen periode:

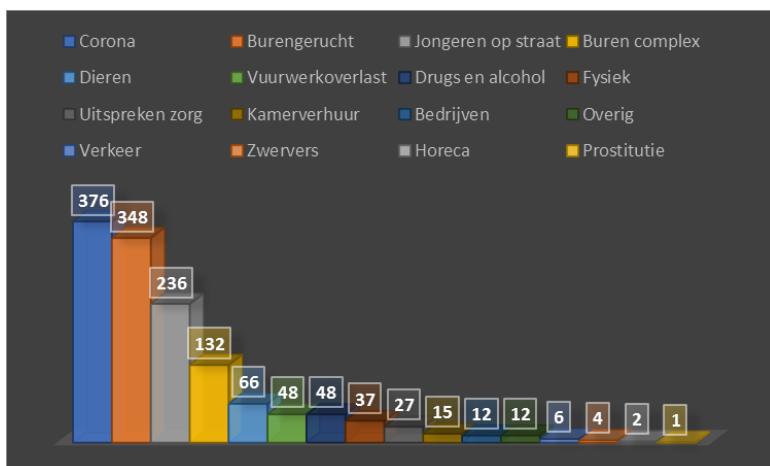
De VPI meting eind 2019 toonde dat vele wijken en dorpen veiliger zijn geworden in objectieve cijfers en beleving.

Uit de VPI blijkt ook dat de veiligheidssituatie van het gebied Oud Oost zorgelijk is. Binnen dit gebied krijgt met name de kwetsbaarheid van de Vlietzone de meeste aandacht. Er is voor de Vlietzone een apart projectplan opgesteld waarbij alle aspecten fysiek, sociaal en veilig) aan de rode komende de komende jaren.

Meldingen Sociale Overlast bij het MOL 2019:

2020 (tot 7 oktober):

Een recente ontwikkeling is de problematiek en overlast van jeugdigen in de Vrijheidswijk en meer specifiek rondom de Jumbo supermarkt. Samen met politie wordt een aanpak ontwikkeld op deze groep teneinde de problemen in vroegtijdig stadium in de kiem te smoren.

Wat gaan we doen

Er wordt intensief ingezet op planvorming en activiteiten die overlast en verloedering tegengaan in het gebied Oud Oost (Vlietzone) en de Vrijheidswijk. Bij incidenten met impact op de buurt of voortkomende uit achterliggende problematiek die zich voordoen in een wijk of dorp wordt altijd direct inzet gepleegd.

6.1 Woninginbraken en helingbestrijding

Ambitie en doelstellingen:

Ook landelijk en regionaal heeft de aanpak van high impact crimes, waaronder woninginbraken, prioriteit waarin de ambitie op basis van de gemeenschappelijke veiligheidsagenda is beschreven. Aan deze ambitie wordt bijgedragen en deze ambitie is ook in de lijn met de doelstelling van de minister van Justitie en Veiligheid om een daling van 30% van het aantal woninginbraken te realiseren. Deze ambitie is: het ophelderingspercentage is minimaal 15%. Gestreefd wordt naar minimaal een stabilisering, maar nog beter, een afname van het aantal woninginbraken ten opzichte van 2017 met 531 inbraken.

Cijfers en analyse afgelopen periode

Diefstal/ inbraak woning (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
360	290	198

Het aantal gepleegde woninginbraken, zowel voltooide incidenten als pogingen daartoe, blijven (net als in 2019) dalen ten opzichte van het gemiddelde over de afgelopen 4 jaren. Bijkomend feit dit jaar was dat veel mensen thuis werkten in verband met de coronacrisis. In vergelijking met de eerste acht maanden van 2019, was er in dezelfde periode 2020 behalve in de maand maart sprake van daling. In deze maand was een piek te zien in de wijk Bilgaard. Hierop is extra ingezet door politie, waarna het aantal inbraken daar weer is gedaald

Diefstal/ inbraak box/ garage/ schuur/ tuinhuis (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
80	47	80

Diefstal /inbraak box/garage/schuur/tuinhuis: de stijging van deze inbraken wordt veroorzaakt door uitschieters in mei en juni. De buit betreft voornamelijk elektrische fietsen en gereedschap. Eind juni en begin juli is een tweetal verdachten aangehouden, waaronder een veelpleger. Hierna is direct een daling te zien. Lokmiddelen worden ingezet door politie, zodra er sprake is van een duidelijke hotspot om naar een heterdaad situatie toe te werken.

In verband met de coronamaatregelen zijn de wijkgerichte preventieavonden op woninginbraken die in samenwerking met de gemeente werden gehouden in 2020 tot nader bericht afgelast en verplaatst. In dezelfde periode is er wel steekproefsgewijs door het basisteam van politie in het Digitaal Opkopersregister (DOR) "digitaal gesurveilleerd" op onregelmatigheden. Verder is er naast het besteden van aandacht voor dit onderwerp via sociale media, een digitaal spreekuur

georganiseerd waar gericht aandacht is besteed aan preventie ter voorkoming van woninginbraken. Na de verspoeling van de maatregelen zijn de controles van politie en handhaving gericht op het DOR weer opgestart.

Wat gaan we doen

De aanpak van woninginbraken in hotspotwijken wordt onverminderd voortgezet. Hiervoor worden in de hotspotwijken (digitale) inbraakpreventieavonden georganiseerd zodra de covid-maatregelen dit toelaten. Het doel van de preventieavonden is om (digitale) inbraken te voorkomen en de heterdaadkracht onder de bewoners te vergroten.

Om de afzetmarkt van gestolen goederen blijvend te verstoren, worden maandelijks handelaren in tweedehands goederen gecontroleerd. Voor deze handelaren geldt een wettelijke verplichting om een gewaarmerkt register bij te houden, het zogenoemde digitaal opkopers register (DOR). Bij overtreding volgen bestuursrechtelijke maatregelen.

6.2 Overlast bij kamerverhuur

Ambities en doelstelling

Woonoverlast vanuit kamerverhuur zoveel mogelijk voorkomen en zo snel mogelijk en doeltreffend te beëindigen.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020)

In nauwe samenwerking met de politie (met name de wijkagenten), wooncorporaties / verhuurders, zorginstanties en het Zorg- en Veiligheidshuis is ingezet op het zoveel mogelijk terugdringen van woonoverlast. Een continue proces vanuit de politie is dat er toepassing wordt gegeven aan de Wet aanpak woonoverlast (Waw). Dit is overigens een proces dat pas aan de orde komt nadat betrokken partijen zelf de overlast niet weten te stoppen.

Bij acute overlast kan en zal de politie handhavend optreden tegen de overtreder. Wanneer overlast naderhand wordt gemeld (via politie of het Meldpunt overlast) is het de wijkagent die als eerste een poging doet om de overlast te doen stoppen door in contact te treden met de overlastgever of de (evt.) verhuurder. Mocht dit niet de oplossing bieden, dan is opschalen naar het Zorg- en Veiligheidshuis de vervolgstap. Hier wordt dan een maatwerk voor gepland met partijen die betrokken zijn bij de overlastgever en wordt ook vanuit de zorgkant een inschatting gemaakt. Het heeft immers weinig zin om tot handhaving over te gaan tegen een overlastgever die dit doet vanuit een psychiatrisch beeld. Dan is de zorg nadrukkelijk aan zet.

Als partijen in het Zorg- en Veiligheidshuis vaststellen dat er sprake is van overlast die wordt veroorzaakt door toerekenbaar gedrag, dan is handhaving een mogelijkheid. Betreft het een bewoner van een sociale huurwoning, dan is het eerst de wooncorporatie die een dossier gaat vormen om dit gedrag te doen stoppen. Heeft dit niet het gewenste effect, dan kan de burgemeestersbevoegdheid op grond van de Waw worden ingezet.

Op basis van deze relatief nieuwe wetgeving, zijn vanuit de gemeente sinds 2018 de volgende maatregelen genomen:

- een vijftal waarschuwingen ,
- vier vrijwillige gedragsaanwijzingen,
- drie verplichte gedragsaanwijzingen op last van een dwangsom, en
- in één in geval is een dwangsom daadwerkelijk verbeurd en ingevorderd.

Nog vele malen vaker is niet aan deze officiële processtappen toegekomen, maar is de overlast gestopt door middel van gesprekken waarin de overlastgever uitleg heeft ontvangen over wat de risico's zijn als ze blijven volharden in het veroorzaken van overlast.

Verder is het afgelopen jaar de overlast die bewoners van kamers in de Vlietzone veroorzaken een groot item geworden. De combinatie van wonen en zorg, waarbij een client in een woning van de aanbieder woont én cliënten vaak geclusterd bij elkaar wonen, zorgt in een aantal gevallen ook voor problemen.

Het zwaartepunt lag op het gebied rondom zorgverlener SID, maar ook elders in de Vlietzone was de overlastdruk fors. Om dit te beteugelen zijn er meerdere maatregelen genomen. Een maandelijks omgevingsoverleg is gestart, het aantal preventieve controles in de wijk door politie en stadstoezicht is uitgebreid, een overlastgebied afgekondigd en uiteindelijk is ook tijdelijk cameratoezicht uitgerold. Ook zijn er aparte gesprekken gevoerd met de diverse andere zorgverleners die cliëntèle bedienen die voor overlast zorgen. Uit de cijfers blijkt dat er stappen gemaakt worden om de gevallen van woonoverlast te verminderen. Dit is echter een doorgaand proces waar, in nauwe samenwerking met instanties en inwoners, gezocht wordt naar oplossingen.

Wat gaan we doen

De handhavende instrumenten worden blijvend ingezet in gevallen van overlast, maar de belangrijkste inzet is dat er blijvend nauw wordt samengewerkt met handhavingpartners, verhuurders en zorgpartijen.

Om meer grip te krijgen op overlast bij huurwoningen- en kamers, wordt beleid ontwikkeld om de verhuurder meer verantwoordelijk te maken om deze overlast te doen stoppen. Zo wordt er een verhuurdersvergunning geïntroduceerd, waarmee bij overlast de verhuurder kan worden verplicht om als goed verhuurder ervoor te zorgen dat overlast stopt.

6.3 Keurmerk Veilig Ondernemen

Keurmerk Veilig Ondernemen betreft het winkelgebied Binnenstad/Schrans, Grou en Stiens (winkelgebied en bedrijventerreinen) en de bedrijventerreinen de Hemrik en de Zwette.

Ambitie en operationele doelstelling:

Het Keurmerk Veilig Ondernemen staat voor een schoon, heel en veilig winkelgebied. Binnen het Keurmerk Veilig Ondernemen voor winkelbedrijven en bedrijventerreinen werken het georganiseerd bedrijfsleven, de gemeente, politie, particuliere beveiliging en brandweer samen om de criminaliteit in het winkelgebied te beperken en de veiligheid te vergroten. Het KVO vormt de structuur om die samenwerking tot stand te brengen. Een schoon, heel en veilig winkelgebied en bedrijventerrein bevordert het vestigingsklimaat en de economische groei.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020):

Winkeldiefstal (eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
66	181	170

Het aantal winkeldiefstallen en de vaak bijbehorende aanhoudingen laat sinds maart een opvallende daling zien. In de binnenstad en ook buiten het centrum waren door de coronamaatregelen veel minder winkels geopend. Alleen de noodzakelijke boodschappen werden veelal in de supermarkten gedaan. Door de strenge coronamaatregelen in de supermarkten was er meer controle. In april en mei was respectievelijk een verplaatsing te zien van winkeldiefstal naar Huizum Oost en de Oranjewijk. Na de versoepeling zet de daling van het aantal winkeldiefstallen zich voort tot juli en vanaf augustus is het totaal (incidenten) vergelijkbaar met augustus van voorgaand jaar. De integrale controles op de garageboxen op de industrieterreinen zijn succesvol.

De afgelopen jaren is de samenwerking op het hoogste niveau gebracht. Het KVO Binnenstad/Schrans en het bedrijventerrein De Hemrik hebben de 6^e (gouden ster) behaald. Vanuit het KVO-traject is door de betrokken partijen intensief samengewerkt om de winkelgebieden en bedrijventerreinen schoner, helder en veiliger te maken.

Wat gaan we doen

Er wordt ingezet op:

- voortzetten van samenwerking tussen publieke en private partijen. Samenwerking levert veel op, zoals o.a. het Toezichtmodel en de collectieve winkelontzeggingen;
- het vasthouden van betrokkenheid van ondernemers. Die is nodig om gezamenlijke prioriteiten te bepalen;
- gezamenlijke investering in geld en aandacht voor veiligheid. Communicatie hierin blijft belangrijk!

Voor de komende jaren is in de Binnenstad, Grou en Stiens vooral aandacht voor problematiek op gebied van brandveiligheid, onveiligheid en overlast op straat en in de winkel.

Op de bedrijventerreinen Hemrik en De Zwette is de komende periode aandacht voor verhogen aangiftebereidheid, brandveiligheid en de actuele thema's cybercriminaliteit en ondermijning blijvend onder de aandacht brengen. Specifiek voor De Hemrik zijn de aandachtspunten: het (verder) uitbouwen en vervangen van camera's, communicatie en betrokkenheid ondernemers verbeteren en illegale bewoning. Op bedrijventerrein De Zwette wordt verder ingezet op: ondernemers blijven wijzen op verantwoordelijkheid onderhoud en beheer van eigen terrein en verkeersveiligheid (o.a. parkeren vrachtauto's en/of aanhangers).

De acties worden uitgevoerd in samenwerking met politie, brandweer, gemeente en ondernemers. Het KVO-traject wordt voortgezet om aandacht te blijven houden voor het schoon, heel en veilig houden van de bedrijventerreinen. Het imago van de winkelgebieden en de bedrijventerreinen verbetert. Daar heeft niet alleen de ondernemer, maar ook de gemeente baat bij. Bovendien maakt het KVO de aanpak van criminaliteit en brandveiligheid voor de politie en brandweer effectiever. Door eventueel wegvallen van KVO is er kans op achteruitgang van reeds behaalde resultaten en beeld van onze winkelgebieden en bedrijventerreinen. Het is een continue proces waar aandacht voor moet blijven gevraagd en gehouden.

6.4 Radicalisering en extremisme

Ambitie en doelstelling

Het is belangrijk om een voortdurende alertheid in het werkveld te borgen en het werkveld waar nodig te faciliteren in kennis en expertise. Polarisatie in de samenleving wordt tegen gegaan. De burgemeester zet zijn bevoegdheden in om incidenten of escalatie te voorkomen.

Analyse afgelopen periode

De inzet op dit terrein is de afgelopen jaren beperkt geweest omdat de signalen op dit gebied vrijwel nihil waren. In 2019 is in Leeuwarden een Friese themamiddag georganiseerd door het VHF om kennis en expertise te verwerven. Gedurende de covid-19 crisis werd de tendens zichtbaar dat er maatschappelijke onrust en onvrede ontstaat, zich uitend in vele protesten en demonstraties.

Het lokale basisteam van de politie monitort voortdurend n op de uitwassen van deze onrust. Deze monitoring doen zij zowel fysiek (signalering wijkagenten) als ook op social media. Hierbij zoeken zij eveneens de aansluiting bij informatie die uit de andere Friese basispolitieteams komen als ook vanuit de landelijke eenheid. Ook wij monitoren de sociale media op dit gebied als dat nodig is.

Wat gaan we doen

Blijvend alert zijn op signalen van radicalisering en extremisme. Hierbij wordt ook gelet op fenomenen die polariserend werken in onze samenleving. De causustafel in het VHF wordt ingezet als zich casuïstiek voordoet.

7.Ondermijning en Cyber

Ambitie en doelstellingen

De aanpak van ondermijning heeft de hoogste prioriteit in ons gemeentelijk beleid.

Een betrouwbare en integere overheid zijn en realiseren dat alle bestuurders en werknemers vanachter het bureau of op straat alert zijn op (mogelijke) signalen van ondermijning en deze dan ook melden. De aanpak van ondermijning vindt plaats binnen het fysiek, sociaal en veiligheidsdomein, waarbij dit bij voorkeur integraal gebeurt en in goede afstemming met de ketenpartners.

Elk signaal met betrekking tot ondermijning dat binnenkomt bij de gemeente wordt geanalyseerd in samenwerking met politie Leeuwarden en besproken op de lokale casustafel Ondermijning. Eenvoudige zaken worden lokaal afgehandeld. Bij vermoedens van complexe en/of omvangrijke casuïstiek wordt opgeschaald naar het RIEC voor een integraal interventieadvies. Het ministerie van JenV heeft onlangs voor 2022 extra geld toegekend voor de overbrugging van de projecten in Noord Nederland.

De meldingsbereidheid van burgers en bedrijven wordt verhoogd.

De gemeente Leeuwarden beschikt over een (bestuursrechtelijk) instrumentarium dat barrières op kan werpen om malafide vestigingen tegen te gaan.

De gemeente Leeuwarden beschikt over een breed en integraal databestand om snel en goed zelfstandig analyses te kunnen maken over personen en/of branches, die zich lenen voor ondermijning.

Eind 2022 zijn burgers (jong en oud) en bedrijfsleven zich goed bewust van de risico's die men loopt bij cybercrime. Hierbij wordt opgemerkt dat de realisatie van internetveiligheid ook een eigen verantwoordelijkheid is.

Cijfers en analyse afgelopen periode

Op de lokale casustafel zijn maandelijks tientallen meldingen besproken, geanalyseerd en waar nodig is geïntervenieerd. Dit betrof kleine interventies en controles. Er zijn 3 grote integrale ondermijningscontroles uitgevoerd, waarvan 2 op industrieterrein De Hemrik en 1 op de zogenaamde shishalounges. Er zijn 5 grootschalige signalen/zaken aangemeld bij het RIEC voor diepgaand onderzoek.

Ook hebben politie en justitie twee grote zaken aangepakt waarbij drugs, veel bezittingen en contant geld zijn gevorderd. Op basis van de bestuurlijke rapportages van politie is een groot aantal panden gesloten.

Voorts is meegewerkt aan het Ondermijningsproof maken van de APV. Dit betrof een landelijk project van het ministerie van JenV en de VNG. Het [resultaat](#) is begin 2020 gepresenteerd.

Ook heeft Leeuwarden deelgenomen aan het project vanuit het RIEC genaamd "gemeentelijke intelligence." In dit project zijn in samenwerking met het Groninger bedrijf Web IQ twee tools gemaakt: een webcrawler voor het open bronnen onderzoek in het kader van de Wet Bibob bij een aanvraag voor een vergunning en een Branchescan.

Webcrawler Wet Bibob

Bij een aanvraag voor een vergunning bij de gemeente, kan via de Wet Bibob gecontroleerd worden of een aanvrager betrouwbaar en bonafide is en geen crimineel geld betrokken is bij hetgeen wordt gerealiseerd. Door de webcrawler is het nu mogelijk met enkele muisklikken alle informatie uit open bronnen over betrokkenen te achterhalen. Iets wat normaliter uren tijd kostte.

Branchescan

In de branchescan zijn op basis van Kamer van Koophandel-aanduidingen bedrijven opgenomen. Hierbij zijn parameters betrokken die bedrijven een bepaald risicoprofiel geven om betrokken te zijn bij ondermijnende activiteiten. Het niet hebben van werkende contactinformatie, afgelegen ligging etc. maken dat een bedrijf een hoger risicoprofiel heeft. Op basis van deze informatie kunnen vervolgens controles worden uitgevoerd.

Wat gaan we doen

De aanpak met de lokale casustafel wordt gecontinueerd. De diverse onderdelen van onze gemeente die hier vertegenwoordigd zijn, hebben een belangrijke functie in het signaleren en aanpakken van ondermijnende criminaliteit. Ook naar buiten toe wordt verder gegaan met het bewust maken van bedrijven en mensen. Zo worden bewustwording/weerbaarheid sessies voor ondernemersverenigingen, wooncorporaties, wijk- en buurtverenigingen georganiseerd.

Ook Fryslân breed wordt de samenwerking op dit thema verder ontwikkeld. Als andere Friese gemeenten steken laten vallen (of zij signaleren dat wij bepaalde zaken niet afdoende georganiseerd hebben), kan dat de totale aanpak op ondermijning schaden. Criminelen hanteren natuurlijk niet de regels waar de overheid zich aan dient te houden en zullen zwakke plekken benutten om wederrechtelijke verdienmodellen op los te laten.

7.1 Outlawmotorgangs (OMG)

Er zijn verschillende OMG's verboden door rechtbanken in het land in de afgelopen periode. Veel van die verboden staan nog niet onherroepelijk vast. Zolang er nog geen sprake is van onherroepelijke verboden, is strafrechtelijke handhaving tegen het voortzetten van een OMG geen optie. Politie en het openbaar ministerie lopen daar tegenaan bij de aanpak van OMG's binnen het strafrecht. Er is veel discussie over de reikwijdte van juridische mogelijkheden buiten het strafrecht, en dan met name in het bestuursrecht, om tegen uiterlijke verschijningsvormen van OMG's op te treden. Daar waar het wél mogelijk is, zal er met bestuurlijke maatregelen worden opgetreden tegen OMG-gerelateerde openbare ordeverstoringen.

Ambities en doelstelling

Er wordt geen negatieve beïnvloeding van het veiligheidsbeeld door OMG's in Leeuwarden geaccepteerd. Daar waar een openbare orde- en/of veiligheidsprobleem bestaat of ontstaat, dat aan een OMG te relateren is, wordt met effectieve, rechtmatige maatregelen tegen opgetreden. Geen vestigingen/clubhuizen van OMG's in Leeuwarden.

7.2 PGB en Zorgfraude

Ambities en doelstelling

Alle, zowel gecontracteerde als niet gecontracteerde, aanbieders binnen de grenzen van de gemeente Leeuwarden zijn bonafide. De aanpak van PGB en Zorgfraude is een speerpunt in het beleidsplan van het RIEC Noord Nederland.

Cijfers en analyse afgelopen periode (2018, 2019, 2020)

De politiecijfers in de afgelopen periode bevatten geen registraties over fraude in zorg.

Één van de speerpunten in het Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord Nederland is de koppeling tussen Zorg en Veiligheid. Hieronder valt ook het aanpakken van PGB- en Zorgfraude. De controle / toetsing hierop ligt primair bij het Sociaal Domein, maar vanuit Veiligheid wordt dit thema ook

opgepakt omdat het in het kader van ondermijning ook een prioriteit is. De samenwerking tussen beide afdelingen is cruciaal in deze en verloopt zeer goed.

Zo hebben we in nauwe samenwerking met de politie en sociaal domein een einde gemaakt aan de constructie waarbij zorggeld werd toegekend aan een partij die, naast hun legale werkzaamheden, ook betrokken was bij strafbare feiten.

Ook de financiële positie van zorgverleners blijven we monitoren.

Verder is vanuit de veiligheidstak gewerkt aan het monitoren van de huidige zorgaanbieders en het delen van signalen met het Sociaal Domein. Gesignaleerd wordt dat een aantal mensen die zorg ontvangt met regelmaat betrokken zijn bij openbare orde verstoringen en het plegen van strafbare feiten. Hierbij zijn indicaties dat dit (ten dele) te wijten is aan tekortkomingen in de kwaliteit van de verleende zorg. Concreet waren dit indicaties dat de betreffende personen minder contactmomenten met de begeleiding hebben, dan waarvoor de zorginstanties geld ontvangen. Hier heeft het Sociaal Domein vervolgens opvolging aan gegeven.

Wat gaan we doen

Zoals gesteld, ligt het primaat op het aanpakken van PGB- en Zorgfraude bij het Sociaal Domein. Vanuit Veiligheid blijven wij ons sterk maken voor een effectieve verbinding van zorg en veiligheid. Een zorglandschap waarin geen fraude wordt gepleegd, waarin cliënten de zorg ontvangen die zij nodig hebben, zorgt voor minder openbare orde verstoringen en strafbare feiten en een eerlijker zorglandschap.

7.3 Cybercrime

Dit thema heeft sinds drie jaar veel meer prioriteit gekregen dan voorheen, en dat is gelet op de toenemende risico's ook op z'n plek. Er is door de gemeente Leeuwarden een cyberagenda opgesteld, waarin naast de doelstelling van veiligheid ook de digitale agenda van gemeente wordt vermeld. In de komende periode blijft de aanpak van cyberweerbaarheid en cybercrime hoog op de agenda staan. Het eigen netwerk wordt verder gebouwd en versterkt, zodat dit de preventie en repressie kan versterken.

Ambities en doelstellingen

Burgers en bedrijven, met name het MKB, moeten zich op gebied van cybercrime bewust zijn van de risico's en waar nodig worden zij gefaciliteerd op dit gebied. De eigen organisatie is cyberproof en de medewerkers zijn zich bewust dat cyberrisico's op de loer liggen bij digitaal werken en handelen daar ook naar.

Cijfers en analyse afgelopen periode:

Cybercrime (meldingen eerste 8 maanden van het jaar)		
2018	2019	2020
28	31	58

Bij cybercrime is een stijging te zien, waarbij de aantallen meldingen WhatsApp-fraude opvallen. Hierbij doet iemand zich voor als een vriend, familielid of bekende, en vraagt vervolgens om geld. Dit past ook in het landelijk beeld. Meer aandacht in de media, een andere wijze van registreren en de uitbreiding van aangiftemogelijkheden via internet dragen mogelijk ook bij aan deze stijging. Een landelijke campagne richt zich momenteel met name preventief op 50+ doelgroep. De laatste maanden gaat het vooral om computervredebreuk, phishing, 1 euro boeking, link via sms, link via mail en marktplaats tikkie fraude.

De afgelopen periode is ingezet op:

1. Eigen huis op orde:

In 2019 is gestart met de realisatie van de interne cybercrisisorganisatie (ambtelijk en bestuurlijk) en hebben een cybercrisisoefening gehouden. De cybercrisisorganisatie is tevens ingezet bij de Citrix(hack) problemen.

2. Cyberpreventie in de samenleving:

In de afgelopen jaren is gewerkt aan het versterken van de weerbaarheid van ondernemers en burgers. In het najaar van 2020 zijn we gestart met de aanpak gericht voor jongeren van 12 tot 20 jaar. Daarbij is de samenwerking met externe partijen met specialisme ten aanzien van cyber (Platvorm Veilig Ondernemen Noord Nederland, St. Cyber Safety Noord Nederland) en gericht op de doelgroepen (o.a. scholen) van belang.

We werken samen met verschillende spelers op het gebied van Cyber. Zo zijn er verschillende roadshows georganiseerd in samenwerking met ROC Friese Poort waarbij MKB'ers laagdrempelig en actiegericht advies kregen over belangrijke te zetten stappen.

Daarnaast is gestart met programma cyberpreventie in de Agrarische sector.

3. Aanpak cybercriminaliteit:

Het programma gericht op de jeugd is ook gericht op de aanpak van cybercriminaliteit op jonge leeftijd.

Wat we gaan doen

De verwachting is dat Cybercrime verder zal groeien, mede in relatie tot de coronamaatregelen, waardoor vaker de digitale weg wordt gebruikt voor criminele activiteiten.

1. Eigen huis op orde:

In 2021 wordt een ambtelijke (interne) oefening voorbereid en uitgevoerd. Afhankelijk van de wens en behoefte volgt in 2022 een bestuurlijke oefening, die voortbordurt op de oefening in 2019.

2. Cyberpreventie in de samenleving:

De preventie inzet voor het MKB en de burgers wordt gecontinueerd. Waar dit niet fysiek mogelijk is, worden Webinars aangeboden. Het programma gericht op de jeugd (digitale sporen, internet hygiëne, weerbaarheid) loopt door in 2021.

Het project preventie en digitale weerbaarheid Agrarische sector (Leeuwarden/Fryslân) loopt eveneens door in 2021. Een citydeal met het ministerie van BZK vormt een wezenlijk onderdeel van deze aanpak. Burgemeester Buma is voorzitter geworden van de landelijke werkgroep citydeal Cyber. Samen met de MKB Cybercampus gaan we werken aan bewustwording van risico's van online ondernemen. En er worden praktische tools aangeboden om hier je als MKB'er tegen te wapenen.

3. Aanpak cybercriminaliteit:

Het gesprek met politie over de gezamenlijke cyber-ontwikkeling op lokaal niveau wordt voortgezet. Onder andere kan hierbij gedacht worden aan de realisatie van de digitale wijkagent en de korte lijnen met de CISO (Chief Information Security Office), communicatie en JVZ.

Een vierde item dat in ontwikkeling is betreft het onderzoek naar de (on)mogelijkheden van online bestuursrechtelijke bevoegdheden van de burgemeester. Dit is een landelijk onderzoek onder de vlag van de citydeal Cyber.

8. Evenementen en Betaald Voetbal

8.1 Evenementen

Aansluitend op het prachtige LF2018 jaar heeft een evaluatie van het evenementenbeleid plaats gevonden in een zo breed mogelijke verband. Dankzij alle inspanningen van de vele betrokkenen heeft dit geleid tot de ontwikkeling van een nieuwe visie en ambitie op evenementen. Daarop is ook de evenementenstructuur, vergunningstelsel/-procedure, beleidsregels, afwegingskader aangepast en er zijn praktische documenten opgeleverd om nog beter vorm te geven aan alle evenementen in Leeuwarden voor zowel de organisatoren als de betrokken partijen.

Ambitie en doelstellingen:

De gemeente Leeuwarden investeert in en faciliteert bij evenementen om deze goed en veilig te laten verlopen en daar waar nodig wordt handhavend opgetreden. Daarnaast is de gemeente samen met de hulpdiensten voorbereid op calamiteiten bij alle evenementen.

Analyse afgelopen periode:

Door de coronacrisis zijn de evenementen en de werkwijze in 2020 in een heel ander daglicht komen te staan. De nieuwe organisatiestructuur en werkwijze heeft hierdoor nog niet optimaal kunnen functioneren.

Naast evenementen is het aantal (risicovolle) betogingen aanzienlijk toegenomen en de verwachting is dat deze lijn zich de komende jaren voort zal zetten. Vooral de betogingen en boerenacties hebben onder de coronamaatregelen hebben veel gevraagd van alle (hulp)diensten.

De inzet van veiligheidsteams bij diverse (grote) evenementen is in 2018 en 2019 nodig geweest om gedurende het evenement bij te sturen om risicovolle situaties te beperken dan wel te voorkomen. De organisatie en de hulpdiensten nemen zitting in het veiligheidsteam. Het Veiligheidsdomein, ofwel Juridische en Veiligheidszaken is voorzitter van het Veiligheidsteam onder directe verantwoordelijkheid van de burgemeester.

De crowdmanagement- en verkeersplannen van de Elfstedentocht zijn wederom geactualiseerd aan de hand van de laatste ontwikkelingen, zoals herstructureringen van wegen of de bouw van zonneparken. Daarnaast is de opgedane ervaring bij evenementen geëvalueerd en eventueel in de planvorming van de Elfstedentocht of een volgend evenement opgenomen.

Wat gaan we doen

Een vroegtijdige voorbereiding van evenementen blijft noodzakelijk om deze feestelijk en veilig te laten verlopen en om de overlast voor de omgeving te beperken. Multidisciplinaire samenwerking met de evenementenorganisatoren is hierbij een voorwaarde voor het slagen van de evenementen.

Het geven van nadere invulling en uitvoering van het evenementenbeleid als gevolg van hoe lang de coronamaatregelen op evenementen van toepassing zijn.

8.2 Betaald voetbal SC Cambuur

Ambitie en doelstellingen

Het is onze ambitie om de ingezette normalisatie verder te ontwikkelen. Dat betekent streven naar meer laag risicowedstrijden met vrij vervoer en verdere afname van politie-inzet bij de wedstrijden.

Cijfers en analyse afgelopen periode

We zijn erin geslaagd het aantal risicowedstrijden te verminderen. Hierdoor konden de uitsupporters vaker met de auto (vrij vervoer) naar het stadion komen. Ook de politie-inzet is afgenomen. In het stadion hebben zich weinig incidenten voorgedaan en ook buiten het stadion (op wedstrijddagen)

zijn de incidenten minimaal geweest. Er zijn i.t.t. voorgaande jaren geen stadiongebiedsverboden uitgereikt vanwege incidenten rondom betaald voetbalwedstrijden.

Wat hierbij wel opgemerkt wordt, is dat een groep jongeren en jongvolwassenen zich meer en meer manifesteert als harde kernsupporters bij demonstraties of evenementen en de openbare orde ernstig verstoort. Voorbeelden hiervan zijn de Sinterklaasintochten, de intochten van Sint Pyter en de BLM demonstratie in juni 2020. Er zijn tegen 7 ordeverstoorders bestuursrechtelijke maatregelen genomen.

Een nieuwe heel jonge en grote groep heeft de openbare orde in de Insulindebuurt tijdens de eerste thuiswedstrijd van Cambuur eind augustus ook ernstig verstoord en politie belaagd met vuurwerk en stenen. Ook bij het behalen van de periodetitel eind oktober werd er weer veel vuurwerk afgestoken rondom het stadion.

De coronacrisis heeft ook grote impact gehad op het betaald voetbal. Er is door de club een zorgvuldig en gedetailleerd protocol opgesteld waarin is vastgelegd hoe om te gaan met het toelaten van supporters in het stadion, mits toegestaan. Een aantal wedstrijden is met publiek gespeeld en het protocol werkte goed. Vanaf begin oktober werden de wedstrijden zonder publiek afgewerkt.

Wat gaan we doen

We continueren onze integrale werkwijze met SC Cambuur, politie en OM. Beleidsmatige zaken worden besproken in de voetbalvierhoek. Operationele zaken inzake openbare orde worden ambtelijk maar ook bestuurlijk besproken met de drie supportersverenigingen: Kern van Cambuur, Cambuur Culture en de MI side. De Supporters coördinator van Cambuur speelt hierin een centrale rol. Er is samen met SC Cambuur en het jongerenwerk een aanpak ontwikkeld om vroegtijdig te interveniëren op de jonge aanwas die bij Cambuur maar ook in wijken en buurten voor overlast zorgen. Ouders/verzorgers worden hier ook bij betrokken. Ook komend jaar zal de toelating van supporters in relatie tot de coronamaatregelen (mits de omstandigheden het toelaten) aandacht vergen, evenals de situatie rondom het stadion.

9.Crisisbeheersing

De crisisbeheersing is een onderwerp dat altijd in beweging is. Het is van het grootste belang om na ieder incident te kijken of de praktijk kloppend is met de beleidsuitvoering en of er eventuele verbetering mogelijk is. Daarbij is het streven dat er continue een stevige crisisorganisatie is die 24/7 inzetbaar is tijdens verschillende typen (GRIP) incidenten.

Dit vraagt flexibiliteit en improvisatievermogen. De organisatie wordt op peil gehouden, zowel intern, met onze eigen gemeentelijke collega's als in nauwe samenwerking met de buurgemeenten vanuit cluster Noord-West.

Covid-19

Vanaf medio maart 2020 is gewerkt in de crisisstructuur grip 4. De inzet vanuit onze verschillende diensten intern en extern is groot en complex geweest. Opschalen, afschalen en weer opschalen. Dat was de teneur en deze situatie zal nog even voortduren in 2021.

Met de intrede van de Noodwet verdwijnen de opeenvolgende noodverordeningen en gaan de bevoegdheden terug naar de burgemeester (i.p.v. de voorzitter van de Veiligheidsregio). De werkwijze in de crisisstructuur blijft gecontinueerd zolang de regio nog als 'zeer ernstig' gekwalificeerd is. Daarom zal afstemming op bestuurlijk niveau in stand blijven, zoals in het ROT en RBT. Dit om een goede afstemming te realiseren binnen Fryslân.

Het interne integrale coördinatieteam dat ook vanaf dag 1 actief is, zal naar verwachting tot einde Covidcrisis actief (digitaal) bij elkaar komen.

10. Bestuurlijke instrumenten

In deze paragraaf wordt geschetst welke bestuurlijke instrumenten de burgemeester kan inzetten om de openbare orde en veiligheid te herstellen c.q. te waarborgen.

De instrumenten kunnen alleen worden toegepast als er een goed dossier van politie en/of het MOL aan ten grondslag ligt. In geval van zorgproblematiek wordt deze vorm van drang en dwang ook wel toegepast om personen te bewegen hulp of begeleiding te aanvaarden. Dit wordt altijd op elkaar afgestemd in een zogenaamd maatwerkoverleg.

Opiumwet

Op grond van artikel 13b Opiumwet heeft de burgemeester de bevoegdheid om over te gaan tot toepassing van bestuursdwang als in woningen of lokalen dan wel in of bij woningen of zodanige lokalen behorende erven een middel bedoeld in de lijsten bij de Opiumwet wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is, dan wel indien daartoe voorbereidende handelingen worden verricht.

Wet tijdelijk huisverbod

Is er sprake van huiselijk geweld dan kan de burgemeester besluiten om een tijdelijk huisverbod op te leggen aan de degene die (mogelijk) huiselijk geweld heeft toegepast.

Wet aanpak woonoverlast

De aanpak woonoverlast is geregeld in artikel 151d Gemeentewet en artikel 2:79 Algemene Plaatselijke Verordening. Deze wet maakt het mogelijk om specifieke gedragsaanwijzingen in de vorm van een last onder bestuursdwang dan wel gekoppeld aan een last onder dwangsom te geven aan overlastgevers in zowel huur- en koopwoningen. De wet maakt het ook mogelijk om een overlastpleger uit zijn of haar huis te plaatsen, een zogenaamd tijdelijk huisverbod woonoverlast.

APV

In de APV zijn verschillende bepalingen opgenomen waarmee de overlast in de openbare ruimte kan worden tegengegaan. Voor de gemeente Leeuwarden zijn onder andere de volgende bepalingen opgenomen:

- **Artikel 2:1** Samenscholing en ongeregelheden: het verbod op een openbare plaats deel te nemen aan een samenscholing, onnodig op te dringen of door uitdagend gedrag aanleiding geven tot wanordelijkheden.
- **Artikel 2:1c** Messen en andere voorwerpen als steekwapen: verbod om in bepaalde gebieden van de gemeente een mes of ander wapen bij zich te hebben.
- **Artikel 2:1f** Kortdurende gebiedsontzeggingen bij het verstoren van de openbare orde voor nader omschreven gebieden in de gemeente Leeuwarden.
- **Artikel 2:26m** Stadiongebiedsverbod: bevel van de burgemeester aan een individu inhoudende een verbod om in een nader omschreven gebied rondom een stadion te komen.

Gemeentewet

Artikel 172 lid 3 Gemeentewet. Op grond van artikel 172 lid 3 heeft de burgemeester de bevoegdheid om bevelen te geven ter handhaving van de openbare orde.

Artikel 172a Gemeentewet: Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (voetbalwet). Op grond van artikel 172a kan de burgemeester, ter handhaving van de openbare orde, een gebiedsontzegging, groepsverbod en/of meldplicht opleggen.

Artikel 172b Gemeentewet: Op grond van artikel 172b heeft de burgemeester de bevoegdheid om aan een persoon die gezag uitoefent over een minderjarige (jonger dan 12 jaar) een bevel te geven zorg te dragen dat de minderjarige zich niet zonder begeleiding binnen een bepaald gebied bevindt.

Artikel 174a Gemeentewet Op grond van artikel 174a Gemeentewet heeft de burgemeester de bevoegdheid woningen te sluiten (Wet Victoria)

Artikel 175 Gemeentewet. Op grond van artikel 175 Gemeentewet is de burgemeester bevoegd een noodbevel te geven in geval van oproerige beweging, van andere ernstige wanordelijkheden of van rampen dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan.

Artikel 176 Gemeentewet. In geval van oproerige beweging, van andere ernstige wanordelijkheden of van rampen dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, kan de burgemeester een noodverordening afgeven.

In overleg met politie en justitie, maar ook met de partners die samenwerken in het sociaal wijkteam of het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân worden maatregelen ingezet in de totaalaanpak om de openbare orde te herstellen.

11. Communicatie:

Communiceren over veiligheid en de maatregelen is een wezenlijk onderdeel van onze aanpak.

De communicatie verloopt veelal via social media, een instrument om de inwoners en bezoekers van Leeuwarden snel en breed verspreid op de hoogte te brengen van (on)veilige situaties of maatregelen.

De afdeling Communicatie monitort ook (veel op ons verzoek) welke sentimenten er spelen in de samenleving rondom bepaalde thema's. Er wordt vervolgens op basis van de monitoring van de social media een omgevingsbeeld gecreëerd hetgeen zijn weerslag heeft op onze inzet.

Specifieke en nieuwe thema's worden separaat onder de aandacht van de media gebracht middels persberichten en soms met een activiteit.

Tijdens de Covidcrisis is de inzet van de social media enorm toegenomen als medium om de Leeuwarder bevolking snel te informeren over nieuwe maatregelen en te attenderen op de toepassing van de Covid-regels.

Bij rampen en crisissituaties is communicatie onmisbaar en wordt vaak in samenspraak met de Veiligheidsregio Fryslân en desgewenst met politie en OM, gerealiseerd.

12. Financiën

Toelichting:

In dit hoofdstuk richten we ons op de structurele middelen van JVZ die worden aangewend om het veiligheidsbeleid uitvoering te geven.

We hebben een groot aantal verplichtingen, in die zin dat we een contractrelatie hebben met partijen waarbij Leeuwarden co-financier is van de aanpak.

Financieel overzicht

Begroting vanaf 2021 (jaarlijks)	bedragen
Zorg- en Veiligheidshuis	145.000
Mensenhandel /huisjesmelkers	10.000
Fancoaches	45.000
Slachtofferhulp	35.000
Coördinatie aanpak ex-gedetineerden Bijdrage JVZ	19.000
Burgernet	15.000
KVO	15.000
Woninginbraken	30.000
Bijdrage RIEC	13.000
Taskforce Jeugd	10.000
Straatcoaches	125.000
Buurtbemiddeling	5.000
Cameratoezicht Binnenstad structureel	15.000
Huisverboden	5.000
Persoonsgericht aanpak (PGA)	20.000
MOL	43.000
Totaal	550.00

BIJLAGE: OVERZICHT POLITIECIJFERS (ZONDER TOELICHTING)

In dit hoofdstuk treft u de algemene analyse aan van de periode 2018/9-2020 op het gebied van Veiligheid en de trends die hierin zijn te ontdekken. We gaan in dit hoofdstuk vervolgens in op de meest in het oog springende fenomenen en ontwikkelingen die in de komende jaren ook prioritair worden.

We maken gebruik van de cijfers 8 maandsrapportage 2020 van politie team Leeuwarden en waar dat aan de orde is onze Veiligheidsprestatieindex (VPI) en de MOL overlastcijfers

Overzicht politiecijfers Stijgers en dalers t/m augustus 2020							
Stijging	2018	2019	2020	Daling	2018	2019	2020
Melding overlast jeugd	566	485	1129	Brand/ontploffing	20	24	12
Overvallen	5	0	4	Openlijk geweld	22	13	7
Verkeersongeval met dodelijke afloop	2	1	3	Overige vermogensdelicten	646	531	292
Cybercrime	28	31	58	Diefstal uit/ vanaf motorvoertuigen	80	118	68
Diefstal/ inbraak box/ garage/ schuur/ tuinhuis	80	47	80	Drugshandel	99	86	53
Straatroof	8	9	13	Diefstal/ inbraak woning	360	290	198
Burengerucht (relatieproblemen)	415	373	503	Winkeldiefstal	310	335	229
Drugs/drankoverlast	521	409	498	Diefstal van motorvoertuigen	17	20	14
Geluid	1229	1280	1556	Diefstal af/uit/van overige voertuigen	43	47	33
Wapenhandel	33	29	35	Zakkenrollerij	24	16	12
Horizontale fraude	488	470	565	Diefstal/ inbraak bedrijven en instellingen	132	90	69
Vernieling cq. zaakbeschadiging	475	429	510	Mishandeling	286	225	175
Verkeersongeval met letsel	151	55	63	Verkeersoverlast	329	347	273
Aantasting openbare orde	100	70	74	Diefstal van brom-,snor-,fietsen	549	434	379
				Overlast zwervers	66	181	170
				Zedendelicten	53	38	36
				(Poging) moord, doodslag	15	21	20
				Bedreiging	165	158	152
				Overlast door verward/overspannen personen	956	963	953

Toelichting en analyse van de cijfers door politie:

Opvallende stijgers

Overvallen: Het gaat om 3 overvallen op een woning, waarvan een in Grou en een overval op een snackbar in Leeuwarden. De zaken, waarvan een tweetal pogingen, zijn nog in onderzoek. In mei ging

het om een insluiping in een bejaardenwoning in de wijk Nylân, waarbij de verdachte, die later is aangehouden, een tasje heeft weggenomen. Deze zaak is opgehelderd.

Verkeer: In juli en augustus vonden 2 verkeersongevallen met dodelijke afloop plaats, waarbij het in beide gevallen, Jelsum (provinciale weg) en Leeuwarden, een bestuurder van een motor betrof. In januari ging het om de aanrijding met een scootmobiel.

Straatroven: Er is opnieuw een stijging van het aantal straatroven. Het gaat in totaal om 13 straatroven, waarvan het merendeel in de stad en verder in Jelsum, Koarnjum en Stiens. Alle zaken zijn in onderzoek bij de Districtsrecherche (DR). Bij een aantal straatroven die in het buitengebied van Leeuwarden zijn gepleegd, wordt betrokkenheid van een aantal jeugdigen onderzocht. Er werden tot nu toe in totaal 8 verdachten aangehouden en verhoord. Het merendeel van de verdachten is minderjarig.

Wapenhandel, waaronder niet alleen handel, maar ook bezit van vuurwapens en overige wapens vallen, is na een daling in 2019 weer gestegen. Het bezit van overige wapens is stabiel, maar het bezit van vuurwapens en de handel is gestegen. In de eerste 4 maanden verrichtten de DR Friesland en de DR Regionaal generiek gezamenlijk een grootschalig onderzoek naar wapenhandel. Na een geslaagde heterdaadactie in Drachten volgden diverse aanhoudingen. Direct hierna zijn er diverse invallen in panden gedaan in Noord Nederland. In Leeuwarden werden in een pand 2 pistolen, onderdelen van wapens en explosieve stoffen gevonden.

In de laatste maanden gaat het voornamelijk om bezit overige wapens, gevolgd door bezit vuurwapens. In een zaak gaat het om een minderjarige jongen van 14 jaar die in een park werd aangetroffen en een vleesmes bij zich had. Na inbeslagname kreeg deze verdachte een verbod voor het betreffende park. Verder gaat het om meerderjarige verdachten.

Horizontale fraude (fraude via marktplaats): de stijging wordt mede veroorzaakt doordat mensen de afgelopen en komende periode meer thuis zijn is en daardoor meer online actief zijn. Dit past in het landelijk beeld.

Vernielingen: de stijging van het aantal **vernielingen** is vooral te zien bij vernielingen van/aan auto's gevolgd door vernieling van overige objecten. In april en mei werden veel vernielingen aan auto's in de wijk Huizum West gepleegd. Na een periode van extra politie-inzet is daar de daling halverwege mei weer ingezet. De hotspot van vernieling van overige objecten zit in de binnenstad, gevolgd door Huizum West.

Opvallende Dalers :

Het aantal **overige vermogensdelicten** ligt in alle maanden van deze periode lager. Het gaat voornamelijk om overige eenvoudige diefstal.

De dalende trend van **diefstal brom-, snor-, fietsen** zet door. Diefstal fiets laat in alle maanden een daling zien t.o.v. voorgaand jaar. De hotspot van de diefstal van fietsen is de Binnenstad. Vanaf maart is wel een stijging van de diefstal bromfietsen te zien. Het gaat om een verspreid beeld in de stad. Er zijn meerdere personen die als verdachte in aanmerking kunnen komen voor deze feiten. Voor de bromfietsen is de grootste hotspot te zien in de Binnenstad e.o. en in de eerste maanden is er een hotspot in de Valeriuswijk te zien. Monitoring vindt blijvend plaats op de incidenten en op aangehouden verdachten.

Brand/ontploffing: In deze periode was er voor de derde keer brand bij Stadstoezicht aan de Groeneweg. Er brandden deze keer 3 auto's uit. De laatste keer was in oktober vorig jaar. Opvallend is dat dit korte tijd nadat een gebiedsverbod is opgelegd gebeurde.

Bij **diefstal af/uit/van overige voertuigen** is van stijger in de eerste 4 maanden weer naar daler gegaan. Hier is geen duidelijke verklaring voor. Alleen eind februari en begin maart was een stijging te zien. Ook de **diefstal uit/vanaf motorvoertuigen** laat een daling zien.